PRZYGODY KUBY PIENIĄŻKA I ŻYRAFY LOKATKI, CZYLI DZIECIĘCY PRZEWODNIK PO ŚWIECIE PIENIĘDZY

SKO

PKO Bank Polski

SPIS TREŚCI

WSTĘP 5
DO CZEGO SŁUŻĄ PIENIĄDZE? 8
SKĄD SIĘ WZIĘŁY PIENIĄDZE? 10
JAKIE MAMY RODZAJE PIENIĘDZY? 13
SKĄD RODZICE BIORĄ PIENIĄDZE? 15
GDZIE „MIESZKAJĄ" PIENIĄDZE? 18
JAK MOŻNA PRZEKAZYWAĆ SOBIE PIENIĄDZE? 20
JAK OSZCZĘDZAĆ PIENIĄDZE? 22
JAK MĄDRZE WYDAWAĆ PIENIĄDZE? 24
WARTO POMAGAĆ INNYM! 26
CZAS SIĘ POŻEGNAĆ 30
SŁOWNICZEK 31

WSTĘP

Z wielu badań wynika, że Polakom brakuje wiedzy na temat finansów osobistych. Jedynie część z nas systematycznie oszczędza i planuje swoje wydatki. Powszechnym usprawiedliwieniem są niskie zarobki. Innym powodem jest po prostu brak świadomości takiej potrzeby. Te dwie największe bariery sprawiają, że oszczędzanie może kojarzyć się z wyrzeczeniami i przykrym obowiązkiem, który najlepiej odłożyć na później.

Oszczędzanie to w rzeczywistości nic trudnego, wystarczy odpowiednio wcześnie się go nauczyć. Jeśli stanie się częścią codziennego życia, będzie tak samo naturalne jak zarabianie i wydawanie pieniędzy. Dzięki tej umiejętności łatwiej potem inwestować i świadomie zarządzać swoimi finansami. Kiedy zacząć naukę? Im wcześniej, tym lepiej. Zwłaszcza że można ją potraktować jak dobrą zabawę.

Pieniądze i oszczędzanie wcale nie są nudne i nie jest to temat, o którym należy mówić wyłącznie poważnym głosem. Mamy zatem nadzieję, że ten przewodnik będzie przydatną pomocą w edukacji finansowej Waszych dzieci. Zachęcamy nie tylko do czytania, ale przede wszystkim do wspólnego omawiania kolejnych rozdziałów. Oszczędzania nie da się bowiem nauczyć jedynie z książek. Mogą one pomagać, ale obok teorii musi pojawić się również praktyka. Chcemy, żebyście byli najważniejszymi przewodnikami swoich dzieci w świecie finansów. Wiedza, którą im teraz przekażecie, z całą pewnością zaprocentuje w przyszłości. Życzymy, żeby była to najwyżej oprocentowana lokata na świecie!

Serdecznie zapraszamy do korzystania z naszego przewodnika.

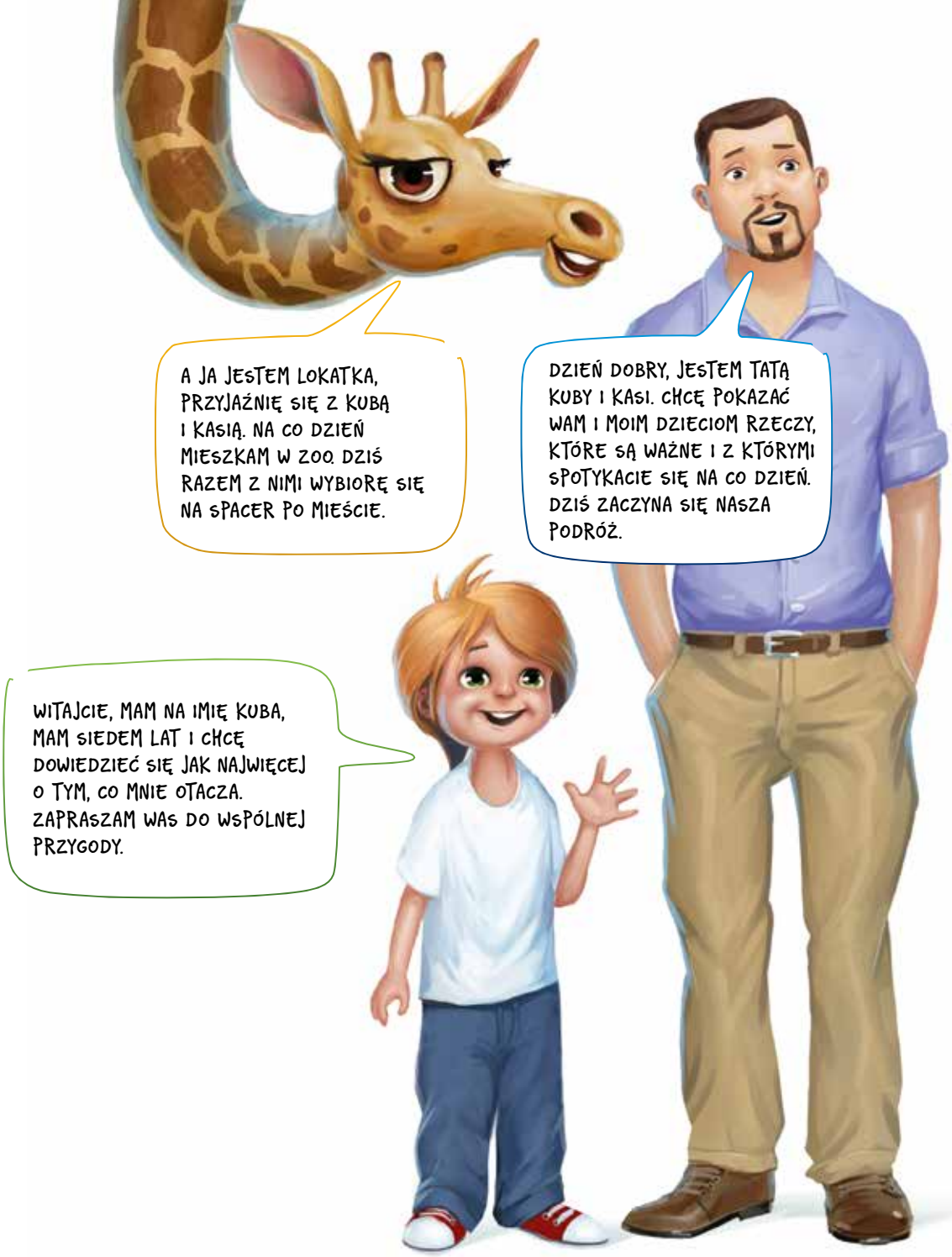
A JA JESTEM LOKATKA, PRZYJAŹNIĘ SIĘ Z KUBĄ I KASIĄ. NA CO DZIEŃ MIESZKAM W ZOO. DZIŚ RAZEM Z NIMI WYBIORĘ SIĘ NA SPACER PO MIEŚCIE.
DZIEŃ DOBRY, JESTEM TATĄ KUBY I KASI. CHCĘ POKAZAĆ WAM I MOIM DZIECIOM RZECZY, KTÓRE SĄ WAŻNE I Z KTÓRYMI SPOTYKACIE SIĘ NA CO DZIEŃ. DZIŚ ZACZYNA SIĘ NASZA PODRÓŻ.
WITAJCIE, MAM NA IMIĘ KUBA, MAM SIEDEM LAT I CHCĘ DOWIEDZIEĆ SIĘ JAK NAJWIĘCEJ O TYM, CO MNIE OTACZA. ZAPRASZAM WAS DO WSPÓLNEJ PRZYGODY.

JESTEM MAMĄ KUBY I KASI. CIESZĘ SIĘ, ŻE WSPÓLNIE Z MOIMI DZIEĆMI UDAJECIE SIĘ W PODRÓŻ, W KTÓREJ ZDOBĘDZIECIE WIELE NOWYCH I CIEKAWYCH INFORMACJI.
JESTEM KASIA, SIOSTRA KUBY. MAM JUŻ 12 LAT, LUBIĘ CZYTAĆ KSIĄŻKI I DZIĘKI TEMU DUŻO WIEM. POMAGAM KUBIE POZNAĆ ŚWIAT. TOBIE TAKŻE CHĘTNIE POMOGĘ.

DO CZEGO SŁUŻĄ PIENIĄDZE?

W sobotę Pani Pieniążek postanowiła przygotować zupę na obiad. Okazało się, że brakuje kilku składników. Poprosiła więc Tatę i Kubę, żeby poszli razem z Żyrafą Lokatką na targ po warzywa. Przed wyjściem Tata zabrał z szuflady swój portfel.

Na targu Tata i Kuba znaleźli wszystko, czego potrzebowali. Poprosili o zapakowanie zakupów. Kuba wziął od Taty jedną siatkę pełną marchewek, pietruszek i ziemniaków i już miał wracać do domu, kiedy usłyszał, jak pani ze straganu powiedziała z uśmiechem, że za warzywa należy się zapłata. Dzięki temu, że ta pani sprzedaje warzywa, ma pieniądze i może kupić ubrania, jedzenie, książki i zabawki dla swoich dzieci. Bez zapłaty nie może dać nikomu tych warzyw.

Kuba nie do końca rozumiał, o co chodzi. Lokatka wyjaśniła mu, że warzywa są potrzebne do ugotowania zupy, ale żeby je dostać, trzeba za nie zapłacić. A płacić to znaczy dać sprzedawcy pieniądze za rzeczy, które ma w swoim sklepie i których my potrzebujemy lub które chcemy mieć.

Kiedy Tata otworzył portfel, Kuba zobaczył, że w środku znajdują się papierki i metalowe kółeczka w różnych kolorach. To właśnie pieniądze. Tata podał je pani ze straganu, a ta dała mu torbę z warzywami: cebulą, buraczkami i porem. W ten sposob warzywa są już ich. A sprzedawczyni ma pieniądze, którymi za nie zapłacili.

1. QUIZ

Do czego służą pieniądze:

A: Do kupowania rzeczy.

B: Do zabawy.

C: Do rysowania.

SKĄD SIĘ WZIĘŁY PIENIĄDZE?

Wracając do domu, Kuba cały czas zastanawiał się, jak to możliwe, że całą torbę warzyw dostał za papierek i metalowy krążek. Te papierki mu się nie podobały, byli na nich jacyś starsi panowie. Nie były specjalnie kolorowe. Nie to, co jego komiks o dinozaurach.

W domu Kasia wyjaśniła Kubie, że dawno, dawno temu nie było pieniędzy. Ludzie wymieniali się różnymi rzeczami, jeśli jednych mieli więcej, a innych za mało. Czasem, żeby dostać torbę warzyw, trzeba było dać ich właścicielowi buty, koszulę, a nawet krowę czy dom. Ale nie było wiadomo, ile warta jest torba warzyw. Takie wymiany często nie były sprawiedliwe. Jeden dostawał więcej, inny mniej. Trudno było też iść na targ po warzywa z krową. Nie mówiąc już o domu, którego nie da się zabrać ze sobą na zakupy.

Dlatego ludzie zaczęli wymieniać wszystkie rzeczy na jeden rodzaj towaru. Na przykład na sól, zboże czy kamyki. To były pierwsze pieniądze. Każdy już wiedział, że torbę z warzywami może dostać za dzbanek soli. A za cztery dzbanki soli dostanie krowę. To wtedy ludzie przestali się wymieniać, a zaczęli kupować i sprzedawać. Robią to do dziś. Ale nie płacą już solą, bo wymyślili lepsze sposoby.

Kilka tysięcy lat temu ludzie zaczęli kupować i sprzedawać towary. Płacili jednym za inny – one pełniły funkcję pieniędzy. Z czasem artykuły, takie jak sól czy zboże, zostały zastąpione kawałkami metalu. Były one bardziej trwałe, nie niszczyły się. Były też mniejsze, dawały się schować do kieszeni. Pomysłodawcami takich pieniędzy byli starożytni ludzie mieszkający nad Morzem Śródziemnym. Żeby było łatwiej dać określoną ilość metalu, ludzie zaczęli robić z niego małe kawałki lub kulki. Królowie wybijali na nich swoje imię lub podobiznę, żeby każdy wiedział, że to prawdziwe pieniądze.
To wtedy ustalono, że pieniądze można wytwarzać tylko w jednym miejscu w każdym państwie. Nie mogą być robione przez mieszkańców w domach.

Jeśli ludzie chcieli mieć pieniądze, musieli coś sprzedać albo pracować i za to dostawać pieniądze. Później zaczęto drukować pieniądze

PIERWSZYMI PIENIĘDZMI BYŁY TOWARY, KTÓRYCH POTRZEBOWAŁ KAŻDY, NP. SÓL CZY ZBOŻE, ALBO RZECZY, KTÓRE WEDŁUG LUDZI MIAŁY JAKĄŚ WARTOŚĆ, JAK KOLOROWE KAMIENIE. TAK WŁAŚNIE ZACZĘŁO SIĘ KUPOWANIE I SPRZEDAWANIE. ZAMKNIJ OCZY, KUBO, I WYOBRAŹ SOBIE, ŻE ŻYJESZ W DAWNYCH CZASACH, WIELE, WIELE LAT TEMU.
KIEDYŚ LUDZIE WYMIENIALI MIĘDZY SOBĄ RÓŻNE PRZEDMIOTY, NIE BYŁO PIENIĘDZY. TO BYŁO CZASEM TRUDNE. NIE BYŁO WIADOMO, CZY WARTO WYMIENIĆ DOM NA KROWĘ ALBO WOREK ZIEMNIAKÓW NA SPODNIE.

papierowe. Na nich zapisywano, ile są warte. Jeden papierek z napisem „sto" był wart tyle, ile sto kawałków metalu. Papierowe pieniądze były lżejsze i łatwiej płaciło się nimi za bardzo cenne rzeczy. Pierwsze takie papierowe pieniądze, które nazywamy banknotami, drukowali dawno, dawno temu Chińczycy. Dziś mamy metalowe i papierowe pieniądze, czyli monety i banknoty. Ale można też zapisać, ile mamy pieniędzy, na kawałku plastiku – karcie, która jest odczytywana przez komputer. Dlatego ludzie w dużych sklepach i supermarketach mogą zapłacić za zakupy plastikową kartą. Komputer wie, czy mają dość pieniędzy.

2. QUIZ

Po co ludzie wymyślili pieniądze?

A: Żeby łatwiej kupować rzeczy.
B: Bo potrzebowali ich do zabawy.
C: Bo chcieli mieć coś fajnego.

JAKIE MAMY RODZAJE PIENIĘDZY?

Kuba koniecznie chciał wiedzieć, jak dziś wyglądają pieniądze. W domu Tata wyjął portfel i pokazał mu różne banknoty i monety, opowiadając przy okazji ich historię.

Każdy kraj ma swoje własne pieniądze. Polski pieniądz nazywa się **złoty**. Mamy banknoty o następujących nominałach: 10 złotych, 20 złotych, 50 złotych, 100 złotych, 200 złotych i nawet 500 złotych. Im wyższa liczba na banknocie, tym więcej można za niego kupić. Monety też mają wartość, ale jest ona mniejsza. Dlatego na monetach są małe cyferki – 1 złoty, 2 złote oraz 5 złotych. W naszym państwie ludzie ustalili, że 1 **złoty** będzie się dzielił na 100 **groszy**.

To po to, wyjaśnił Tata Kubie, żeby można było zapłacić za małe rzeczy, takie jak znaczek na poczcie czy zapałki. Dlatego mamy monety groszowe: 1 grosz, 2 grosze, 5, 10, 20 oraz 50 groszy. Dzięki groszom można zapłacić dokładnie tyle, ile coś kosztuje. Na przykład guma do żucia – 1 zł i 20 gr. Można też dostać resztę – to te pieniądze, które wydaje sprzedawca razem z towarem. Banknoty i monety nazywamy **gotówką**.

Kubę interesowało też, gdzie powstają pieniądze. Tata wyjaśnił mu, że monety są wybijane w mennicy, a banknoty są produkowane w **wytwórni papierów wartościowych**. Nikomu nie wolno ich robić samodzielnie, np. w domu, bo będą to fałszywe, nieprawdziwe pieniądze. Za wytwarzanie fałszywych pieniędzy można trafić do więzienia.

Tata pokazał też Kubie plastikową kartę, mówiąc, że są też **pieniądze elektroniczne**, które zapisane są np. na karcie płatniczej. Ta karta to coś w rodzaju elektronicznego portfela, w którym jest zapisane, ile mamy pieniędzy.

Możemy użyć jej w sklepie, żeby zapłacić za zakupy. Nie musimy nosić ze sobą gotówki. Kiedy płacimy w sklepie, nasza plastikowa karta przenosi część naszych pieniędzy do sklepu, choć my tego nie widzimy. Taką kartę można dostać w banku, ale tego dowiemy się później.

3. QUIZ

Czy każdy może sobie wyprodukować pieniądze?

A: Tak, sami możemy je sobie narysować w domu.

B: Nie, to zabronione. Pieniądze produkują uprawnione do tego instytucje.

SKĄD RODZICE BIORĄ PIENIĄDZE?

Rodzice, żeby mieć pieniądze, pracują. Codziennie Tata i Mama wychodzą z domu i idą do pracy. Tata Kuby pracuje w fabryce. Zajmuje się produkcją telewizorów. Codziennie składa telewizory z różnych skomplikowanych części elektronicznych. Pomagają mu koledzy z pracy. Dzięki temu ludzie mogą kupić w sklepie telewizory i oglądać bajki, filmy i zawody sportowe.

Za swoją pracę Tata dostaje pieniądze. Może za nie kupować jedzenie, ubrania i zabawki dla Kasi i Kuby. Może też w sklepie kupić jeden z telewizorów, które sam złożył w fabryce.

Mama Kuby też chodzi do pracy. Jest fryzjerką. Robi najładniejsze fryzury. Jej klienci są bardzo zadowoleni. Za to, że umyła, ostrzygła i ułożyła im włosy, też dają pieniądze, czyli płacą za jej pracę. Rodzice Kuby pracują, żeby co miesiąc dostać określoną ilość pieniędzy.

To ich **pensja**. Jeśli przestaną pracować, nie dostaną pieniędzy i nie będą mogli nic kupić. Nie dostaną warzyw na targu, zabawek czy ubrań. Rodzina Kuby to, czego potrzebuje, może kupić dzięki temu, że Mama i Tata pracują. Każdy z nas, kiedy już dorośnie, powinien pracować, żeby zarabiać pieniądze.

4. QUIZ

Po co dorośli pracują?

A: Bo to taka forma zabawy.
B: Bo dzięki temu zarabiają pieniądze.
C: Bo nie lubią siedzieć w domu.

DOROŚLI PRACUJĄ I ZARABIAJĄ PIENIĄDZE. TY TEŻ, KUBO, BĘDZIESZ PRACOWAŁ, KIEDY DOROŚNIESZ. NA RAZIE UCZYSZ SIĘ I CHODZISZ DO SZKOŁY, ŻEBY W PRZYSZŁOŚCI MÓC ZNALEŹĆ DOBRĄ PRACĘ.
FRYZJER
FRYZJER
5

DOROŚLI NIE BAWIĄ SIĘ JUŻ ZABAWKAMI, ALE NA PEWNO JEST WIELE RZECZY, KTÓRE BĘDZIESZ CHCIAŁ KUPIĆ. CZĘŚĆ PIENIĘDZY POWINIENEŚ TEŻ ZAOSZCZĘDZIĆ. IM WIĘCEJ OSZCZĘDZISZ, TYM FAJNIEJSZE RZECZY POTEM KUPISZ.
FABRYKA TELEWIZORÓW
TAK, ZAROBIĘ PIENIĄDZE I BĘDĘ ZA NIE KUPOWAŁ DUŻO ZABAWEK.

GDZIE „MIESZKAJĄ" PIENIĄDZE?

Kiedyś każdy musiał pilnować swoich pieniędzy, by ich nie zgubić albo żeby nikt ich nie ukradł. Dziś najlepiej je trzymać w banku. Wystarczy otworzyć konto. Tam pieniądze są najbezpieczniejsze. Na dodatek, kiedy leżą w banku, to robi się ich coraz więcej. Mówi się, że pieniędzy przybywa w banku.

W każdej chwili Mama czy Tata mogą zabrać pieniądze z banku. Mają kartę płatniczą, na której jest zapisane, ile pieniędzy trzymają w banku. Karta umożliwia też robienie zakupów. W sklepie możemy zapłacić gotówką, czyli monetami lub banknotami, albo właśnie kartą płatniczą. Kartę trzeba przekazać w sklepie sprzedawcy – on będzie wiedział, co z nią zrobić, żeby zadziałała. Kiedy w ten sposób coś kupimy, z naszego konta w banku ubywa tyle pieniędzy, ile na to wydaliśmy. Bank wie o tym dzięki informacji, którą wysyła do niego komputer w sklepie. Bank ustawia w różnych miejscach specjalne maszyny nazywane **bankomatami**. Każdy, kto ma kartę płatniczą, może wziąć z bankomatu swoje pieniądze, które na co dzień leżą w banku na naszym koncie. Bankomat wydaje papierowe banknoty.

Kuba myślał wcześniej, że pieniądze wychodzą ze ściany. A to właśnie bankomat oddaje pieniądze, które ktoś trzyma na swoim koncie w banku.

5. QUIZ

Gdzie najlepiej trzymać pieniądze?

A: W domu, w szufladzie.

B: W banku.

C: Zakopane w ogrodzie.

JAK MOŻNA PRZEKAZYWAĆ SOBIE PIENIĄDZE?

Bank przechowuje nasze pieniądze, żeby były bezpieczne, ale w każdej chwili mamy do nich dostęp. Może też na naszą prośbę wysłać pieniądze do każdego, kogo wskażemy.

Dawniej ludzie dawali sobie pieniądze z ręki do ręki. Tata Kuby dostawał w pracy raz w miesiącu dużo banknotów i monet, czyli **gotówkę**. Ktoś mógł mu je ukraść i to byłby duży kłopot dla całej rodziny. Dlatego coraz rzadziej tak się robi.

Szef Taty Kuby nie daje mu za jego pracę pieniędzy do ręki. Po prostu wysyła je ze swojego banku do banku Taty **przelewem bankowym**. W banku pieniądze rodziny Kuby są bezpieczne. Są tam przechowywane, a im dłużej leżą, tym jest ich więcej, bo bank płaci nam za to, że trzymamy je na naszym koncie.

Tata Kuby może część swoich pieniędzy leżących w banku przesłać Babci Kuby, wystarczy, że powie o tym pani w banku. Może poprosić o to w oddziale banku, może też zadzwonić albo wysłać taką prośbę przez internet. Takie przesyłanie pieniędzy do innych nazywamy **przelewem bankowym**. To dlatego, że pieniądze z konta jednej osoby są przelewane na konto innej osoby jak woda z jednego wiaderka do drugiego.

Na targu klienci płacą gotówką sprzedawcom warzyw, a ci z kolei innym sprzedawcom, np. w sklepie z butami czy zabawkami. I tak pieniądze krążą między ludźmi. W bankach jedni ludzie robią innym przelewy bankowe, pieniądze krążą między różnymi bankami i codziennie trafiają na konta bankowe różnych osób. Każdy wie, za co i od kogo te pieniądze dostaje, choć nawet ich nie widzi.

6. QUIZ

Do czego służy bankomat?

A: Do wypłacania naszych pieniędzy, które trzymamy w banku.

B: Do produkowania pieniędzy.

C: Do grania w gry komputerowe.

JAK OSZCZĘDZAĆ PIENIĄDZE?

Kiedyś, żeby oszczędzić odpowiednią sumę pieniędzy, ludzie trzymali je w domu. Ukrywali je, ale bali się, żeby nikt ich nie znalazł i nie zabrał, tzn. nie ukradł. Pieniądze w domu mogły się też zniszczyć, kiedy np. wylała się na nie woda. Dziś oszczędzanie jest dużo łatwiejsze. Pomagają w tym banki.

Kiedy chcemy kupić coś, co dużo kosztuje, musimy regularnie odkładać pewną sumę pieniędzy. Jeśli Kuba będzie chciał kupić zabawkę, np. supersamochód na baterie, który kosztuje 50 złotych, musi oszczędzać. Jeśli uda mu się w każdym miesiącu odłożyć 10 złotych, za 5 miesięcy kupi samochód.

Odkładając pieniądze w banku, możemy oszczędzić więcej. To dlatego, że bank zapłaci nam za to, że trzymamy w nim pieniądze. Kiedy nasze pieniądze oddamy do banku na kilka miesięcy, będziemy mogli wyjąć ich troszkę więcej, niż włożyliśmy.

Ale oszczędzać można też w inny sposób. Można mniej wydawać na różne rzeczy. Co miesiąc rodzice Kuby muszą zapłacić za wodę, za światło, za gaz. Im więcej zużyją, tym więcej będą musieli zapłacić. Jeśli będziemy zakręcać kran po umyciu rąk i gasić światło przy wyjściu z pokoju, zapłacimy mniej za wodę i prąd. Będziemy mogli odłożyć więcej pieniędzy w banku i szybciej kupimy samochód na baterie.

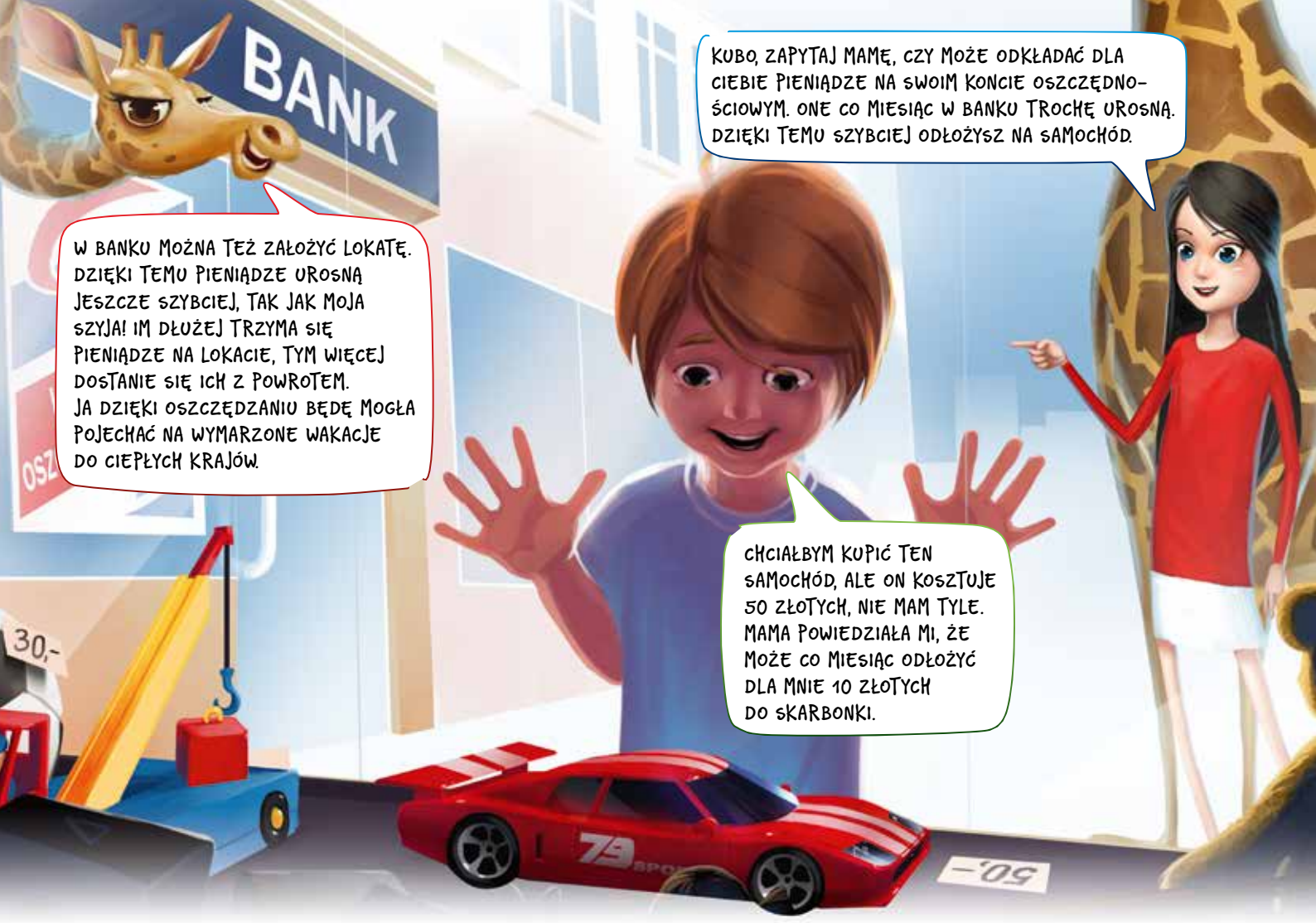

7. QUIZ

Jak najlepiej oszczędzać pieniądze?

A: Trzymać je w kieszeni.

B: Schować tak, żeby nikt nie mógł ich znaleźć.

C: Trzymać je w banku na lokacie.

JAK MĄDRZE WYDAWAĆ PIENIĄDZE?

Każdy z nas może kupić różne towary za pieniądze. Im więcej mamy pieniędzy, tym więcej rzeczy możemy kupić. Czasami te fajne przedmioty są droższe, czyli trzeba mieć więcej pieniędzy, żeby je kupić. Żeby uzbierać więcej pieniędzy, nie można ich wydawać albo trzeba więcej pracować.

Kiedy Kasia idzie do sklepu papierniczego i ma ze sobą 10 złotych, może kupić za nie 5 zeszytów, bo każdy kosztuje 2 złote. Kasia za swoje 10 złotych zamiast 5 zeszytów może też kupić pudełko kredy do rysowania. Ale nie będzie miała już wtedy pieniędzy na zeszyty.

Kasia chciałaby kupić sobie piękny piórnik. On kosztuje aż 50 złotych. To znaczy, że Kasia nie może kupić kredy ani zeszytów, musi odłożyć swoje 10 złotych i uzbierać jeszcze 40 złotych. Czasem warto poczekać i odłożyć pieniądze, które mamy, żeby kupić coś fajniejszego. Pieniądze możemy oczywiście odłożyć w banku.

Czy Kasia potrzebuje nowego piórnika, który dużo kosztuje? Może lepiej kupić zeszyty albo kredę? Każda rzecz, którą chcemy kupić, ma swoją cenę. Jedna kosztuje mniej, inna więcej. 10 złotych to mniej niż 50 złotych.

Kupowanie jest przyjemne, ale zanim Mama i Tata będą mogli nam coś kupić, najpierw muszą zarobić pieniądze. Czasem, żeby kupić coś większego i droższego, np. nowy telewizor albo kuchenkę, muszą odkładać pieniądze przez kilka miesięcy.

8. QUIZ

Która z poniższych rzeczy jest najdroższa?

A: Samochód na baterie za 50 złotych.
B: Guma do żucia za 2 złote.
C: Zestaw kredek do rysowania za 20 złotych.

PIÓRNIK JEST DUŻO DROŻSZY NIŻ ZESZYT. TO, ŻE COŚ JEST DROŻSZE, OZNACZA, ŻE TRZEBA ZA TO ZAPŁACIĆ WIĘCEJ PIENIĘDZY.
BARDZO DOBRY POMYSŁ, KUBO. NAUCZĘ CIĘ, JAK OSZCZĘDZAĆ PIENIĄDZE.
WIĘC JAK KASIA CHCE KUPIĆ PIÓRNIK, MUSI JESZCZE POCZEKAĆ I NIE WYDAWAĆ SWOICH PIENIĘDZY, AŻ UZBIERA 50 ZŁOTYCH? JA TEŻ BĘDĘ ODKŁADAŁ, ŻEBY KUPIĆ WYMARZONĄ ZABAWKĘ.
CZY 10 ZŁOTYCH TO MNIEJ NIŻ 50 ZŁOTYCH? ZA 10 ZŁOTYCH MOGĘ KUPIĆ AŻ 5 ZESZYTÓW, A ZA 50 ZŁOTYCH TYLKO JEDEN PIÓRNIK!
20,-
2,-
3,-
6,-
8,-
2,-
50,-

WARTO POMAGAĆ INNYM!

Każdy, kto pracuje, zarabia pieniądze. Dzięki temu kupuje jedzenie, ubrania i zabawki dla swoich dzieci. Może też zapłacić za wodę, światło i ogrzewanie domu. Część pieniędzy może też odłożyć w banku, zakładając lokatę albo konto oszczędnościowe.

Zawsze warto mieć trochę pieniędzy na wypadek, gdybyśmy musieli nagle kupić coś bardzo potrzebnego, naprawić samochód czy pójść do dentysty. Trzeba też pamiętać, że nie każdy ma tyle pieniędzy, żeby kupić to wszystko, co jest mu potrzebne do życia. Dlatego powinniśmy pomagać innym, jeśli tylko mamy taką możliwość. Część naszych pieniędzy możemy np. dać osobom opiekującym się zwierzętami w schronisku. Tam mieszkają psy i koty, które nie mają swojego domu. Ich opiekunowie nie mają często tyle pieniędzy, żeby kupić dość jedzenia swoim podopiecznym. Dlatego jeśli tylko możemy, pomóżmy im i przekażmy trochę naszych pieniędzy.

Możemy dać część naszych pieniędzy wielu organizacjom, które pomagają potrzebującym – chorym dzieciom, osobom starszym, zwierzętom – czy ratują środowisko naturalne.

Warto pomagać, bo są tacy, którzy tej pomocy potrzebują, a nasze pieniądze mogą być dla nich bardzo ważne. Możemy też po prostu przyjść i pomóc, np. posprzątać albo pobawić się z chorymi dziećmi. To dla nich równie ważne jak podzielenie się naszymi oszczędnościami.

9. QUIZ

Jak mogę pomagać potrzebującym?

A: Poświęcając swój czas.

B: Przekazując część swoich pieniędzy.

C: Oddając rzeczy, które przydadzą się innym (np. ubrania, zabawki, podręczniki szkolne).

KOCHANA MAMO, WSZYSTKIEGO NAJLEPSZEGO Z OKAZJI DNIA MATKI.
BARDZO DZIĘKUJĘ, SKĄD MIELIŚCIE PIENIĄDZE NA TAKIE PIĘKNE KWIATY?
WIEDZIELIŚMY, ŻE ZBLIŻA SIĘ DZIEŃ MATKI. DLATEGO OSZCZĘDZALIŚMY OD DAWNA PIENIĄDZE NA PREZENT DLA CIEBIE. TY KUPUJESZ NAM ZABAWKI, POMAGASZ TEŻ INNYM, CHCIELIŚMY WIĘC ZROBIĆ CI NIESPODZIANKĘ.

ZOBACZ, TO PANI GOSIA ZE SCHRONISKA DLA BEZDOMNYCH PSÓW. WYSZŁA Z NIMI NA SPACER.

WIDZISZ, KUBO, DZIĘKI TEMU, ŻE PRACUJĘ, MOGĘ NIE TYLKO KUPIĆ CI SAMOCHÓD NA BATERIE. MOGĘ TEŻ POMÓC SCHRONISKU. ZOBACZ, JAKIE PSY SĄ SZCZĘŚLIWE. TO DLATEGO, ŻE DOSTAJĄ SMAKOŁYKI OD PANI GOSI. ONA MOŻE JE KUPIĆ DZIĘKI NASZEJ POMOCY.
WIEM, MAMA POMAGA PANI GOSI I CO MIESIĄC DAJE JEJ TROCHĘ SWOICH PIENIĘDZY, ŻEBY MOGŁA KARMIĆ PSY, KTÓRYMI SIĘ OPIEKUJE.

CZAS SIĘ POŻEGNAĆ

SŁOWNICZEK

PIENIĄDZE: za nie możemy kupować rzeczy, które są nam potrzebne. Żeby mieć pieniądze, trzeba pracować. Każde państwo ma swoje pieniądze.

BANKNOT: to papierowy pieniądz. Na każdym banknocie jest napisane, jaką ma wartość. Może to być 10, 20, 50, 100, 200 lub 500 złotych.

MONETA: to metalowy pieniądz. Na nim też jest napisana jego wartość. Mniejsze monety to grosze, większe to złote. 100 groszy to 1 złoty.

KARTA PŁATNICZA: to też pieniądz, który wart jest tyle, ile pieniędzy mamy w banku. Dzięki karcie możemy zapłacić w sklepie albo wyjąć papierowe pieniądze z bankomatu.

BANK: to miejsce, w którym możemy trzymać nasze pieniądze. Możemy je stamtąd zabrać lub przekazać innej osobie, robiąc przelew.

BANKOMAT: to maszyna, która może wypłacić nam nasze pieniądze wcześniej włożone do banku. Żeby wypłacić gotówkę z bankomatu, musimy mieć kartę płatniczą i znać specjalne hasło, które trzeba wpisać. To hasło to numer PIN.

LOKATA: to sposób na oszczędzanie pieniędzy. Lokatę zakładamy w banku. Kiedy trzymamy nasze pieniądze na lokacie, to z czasem mamy ich coraz więcej.

W TEJ SERII UKAZAŁY SIĘ RÓWNIEŻ:

Wydawca: PKO Bank Polski
Ilustracje: Rafał Wojtunik

PAŹDZIERNIK 2023